

ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΤΕΜΠΛΑΤΕ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΣΕΝΑΡΙΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΑΝΑΡΤΗΘΗΚΕ ΑΠΟ:

[Βασίλειος Κόμης](#)

Ημερομηνία Δημιουργίας:

19/07/2021

Αξιοποιήστε το Template αυτό, εάν θέλετε να αναπτύξετε εκπαιδευτικά σενάρια για την Προσχολική Εκπαίδευση. Είναι βασισμένο στο Γενικό Template Εκπαιδευτικών Σεναρίων του Φωτόδεντρου, αλλά παρέχει εξειδικευμένες οδηγίες και παιδαγωγικές κατευθύνσεις για εκπαιδευτικά σενάρια Προσχολικής Εκπαίδευσης, καθώς και προτεινόμενη απλοποιημένη δομή και είδη δραστηριοτήτων που εξυπηρετούν τους στόχους αυτούς.

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Τίτλος σεναρίου

Δίνεται ένας συνοπτικός τίτλος στο σενάριο, ο οποίος αναδεικνύει το θέμα και την προσέγγισή του

Δημιουργοί / Συντελεστές

Ονοματεπώνυμο των μελών της Ομάδας Σχεδίασης του σεναρίου

Συνοπτική περιγραφή

Αναφορά με λίγα λόγια γενικού περιεχομένου για το προτεινόμενο εκπαιδευτικό σενάριο

Γνωστικό/ά αντικείμενο/α – γνωστική/ές περιοχή/ές

Αναφέρεται το γνωστικό αντικείμενο (ποιο/α μάθημα/τα (γνωστική περιοχή) αφορά).

Σε περίπτωση που προτείνεται διαθεματικό σενάριο, αναφέρονται τα γνωστικά αντικείμενα ή οι μαθησιακές περιοχές που εμπλέκονται στο σενάριο.

Σχέση / Σύνδεση με το/τα Πρόγραμμα/τα Σπουδών

Αναφέρεται η σύνδεση του σεναρίου με το Α.Π.: με ποιες ενότητες του Α.Π. συνδέεται; Αν δεν υπάρχει σύνδεση, δίνεται μια σχετική τεκμηρίωση για την αναγκαιότητα της δημιουργίας του.

ΣΚΕΠΤΙΚΟ

Αναφέρονται οι κυριότερες νέες γνώσεις και δεξιότητες που θα αναπτυχθούν από τους μαθητές και ποια στοιχεία τους θεωρούνται κρίσιμα. Γίνεται επίσης μνεία σε α) εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές και β) σχέση με άλλες θεματικές ενότητες ή/και θεματικά πεδία του γνωστικού αντικείμενου ή/και άλλα γνωστικά αντικείμενα (αν υπάρχει).

ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ - ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Στοχευόμενο κοινό (ομάδα-στόχος ή σε ποιους απευθύνεται)

Βαθμίδα Εκπαίδευσης

Αναφέρουμε τη βαθμίδα εκπαίδευσης στην οποία απευθύνεται το σενάριο. Εάν χρειάζεται, μπορούμε να αναφέρουμε περισσότερες από μία βαθμίδες εκπαίδευσης. Συστήνεται η συμπλήρωση του συγκεκριμένου πεδίου, καθώς λειτουργεί ως φίλτρο, διευκολύνοντας τους χρήστες στην αναζήτηση συναφών σεναρίων.

Τάξη

Αναφέρουμε την τάξη στην οποία απευθύνεται το σενάριο. Εάν χρειάζεται, μπορούμε να αναφέρουμε περισσότερες από μία τάξεις. Συστήνεται η συμπλήρωση του συγκεκριμένου πεδίου, καθώς λειτουργεί ως φίλτρο, διευκολύνοντας τους χρήστες στην αναζήτηση συναφών σεναρίων.

Ηλικιακή ομάδα

Γίνεται αναφορά στην τάξη/ηλικιακή ομάδα που αφορά, π.χ. νήπια, προνήπια, κλπ.).

Εκτιμώμενος χρόνος υλοποίησης σεναρίου (διάρκεια)

Γίνεται εκτίμηση των διδακτικών ωρών ή των διδακτικών περιόδων που απαιτούνται για την υλοποίηση του σεναρίου.

Ενορχήστρωση τάξης

Οργάνωση τάξης / διδασκαλίας

Εξηγείται πώς γίνεται η οργάνωση της τάξης.

Ρόλοι μαθητών & εκπαιδευτικών

Γίνεται αναφορά στους ρόλους των μαθητών και του εκπαιδευτικού.

Σε κάποιες περιπτώσεις (π.χ. υλοποίηση σχεδίων έρευνας) είναι δυνατή η συμμετοχή άλλων ατόμων, εκτός της σχολικής τάξης, από το ευρύτερο κοινωνικό πεδίο, οι οποίοι έχουν ειδικό ρόλο για την υλοποίηση του σεναρίου (π.χ. ειδικοί επιστήμονες, συγγραφείς, εμπειρογνώμονες, ερευνητές, τοπικές αρχές κ.λπ.).

Απαιτήσεις εφαρμογής σεναρίου

Προαπαιτούμενες γνώσεις των μαθητών

Αναφέρονται οι προαπαιτούμενες γνώσεις που πρέπει να διαθέτουν οι μαθητές σε σχέση με το γνωστικό αντικείμενο και οι δεξιότητες που πρέπει να έχουν σε σχέση με τα εκπαιδευτικά υπολογιστικά περιβάλλοντα / μαθησιακά αντικείμενα που θα χρησιμοποιηθούν στο σενάριο. Πώς λαμβάνονται υπόψη οι προαπαιτούμενες γνώσεις (σε περίπτωση που υπάρχουν) και πώς εντάσσονται στην υλοποίηση του εκπαιδευτικού σεναρίου;

Απαιτούμενη υλικοτεχνική υποδομή

Γίνεται αναφορά στην υλικοτεχνική υποδομή που απαιτείται για την υλοποίηση του σεναρίου και περιγράφεται ο/οι τρόπος/οι χρήσης της από τους μαθητές κατά την υλοποίηση των μαθησιακών δραστηριοτήτων του σεναρίου.

ΣΤΟΧΟΙ & ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Διδακτικοί στόχοι

Αναφέρεται ο **σκοπός** και τα **προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα** του σεναρίου. Τα μαθησιακά αποτελέσματα πρέπει να είναι σαφή. Μπορεί να είναι γνωστικού τύπου, όπως η κατανόηση εννοιών, ή η οικοδόμηση γνώσεων, μπορεί να αναφέρονται σε δεξιότητες ή να αφορούν σε στάσεις και αξίες. Διατυπώνονται μόνο τα αποτελέσματα που θα υποστηριχτούν με τις αντίστοιχες δραστηριότητες.

Εναλλακτικά, αντί μαθησιακών αποτελεσμάτων μπορούν να αναφερθούν **στόχοι**.

Σκοπός:

Στόχοι (Μαθησιακά αποτελέσματα):

1. **Ως προς το γνωστικό/ά αντικείμενο/α**
2. **Ως προς τη χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών (προαιρετικό)**
3. **Ως προς τη μαθησιακή διαδικασία (προαιρετικό)**

Τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα θα πρέπει να εντάσσονται στο Πρόγραμμα Σπουδών και να εξειδικεύονται ανάλογα. Πρέπει να διατυπώνονται με τέτοιο τρόπο, ώστε να αναδεικνύονται και να είναι σαφή τρία βασικά στοιχεία:

α) το **ρήμα** που υποδηλώνει μετρήσιμα αποτελέσματα (συγκεκριμένες ικανότητες του Προγράμματος Σπουδών) που πρέπει να επιτευχθούν

β) την **κατάσταση** στην οποία αναμένεται να εμφανιστεί η σχετική επίδοση των μαθητών

γ) τα **κριτήρια** που καθιστούν 'ορατή' μια επίδοση, δηλαδή πώς ο μαθητής επιδεικνύει την επάρκεια και την ανάπτυξη του σε σχέση με το συγκεκριμένο αποτέλεσμα.

Για παράδειγμα, οι μαθητές να είναι ικανοί να δημιουργούν απλά προγράμματα με το λογισμικό προγραμματισμού ScratchJr για να αναπαραστήσουν αλγορίθμους που έχουν σχεδιάσει για να επιλύσουν ένα πρόβλημα.

Εκτίμηση μαθησιακών ή άλλων δυσκολιών των μαθητών

Αναφέρονται οι εναλλακτικές (πρότερες) αντιλήψεις, οι ιδέες και οι αναπαραστάσεις των μαθητών καθώς και οι πιθανές δυσκολίες της σκέψης τους και τα συχνά λάθη που κάνουν σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο (σύμφωνα με αντίστοιχες βιβλιογραφικές πηγές ή εμπειρικά δεδομένα). Με ποιες δραστηριότητες θα ανιχνευτούν οι ιδέες και οι αντιλήψεις αυτές; Πώς θα προσδιοριστούν τα λάθη;

Στο σημείο αυτό πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ:

α) των πρότερων γνώσεων (**ορθών από σχολική ή επιστημονική άποψη**) και δεξιοτήτων που διαθέτουν οι μαθητές ώστε να συμμετάσχουν ενεργά στην υλοποίηση του σεναρίου (παράδειγμα ορθής γνώσης: «η γη γυρίζει γύρω από τον ήλιο»).

β) των πρότερων ιδεών και αντιλήψεων (**δηλαδή λανθασμένες ή ατελείς «γνώσεις» από σχολική ή επιστημονική άποψη**) και αναπαραστάσεων που έχουν στην πραγματικότητα μέχρι τώρα και πιθανότατα θα μετασχηματίσουν (παράδειγμα λανθασμένης «γνώσης» ή αναπαράστασης: «ο ήλιος γυρίζει γύρω από τη γη»).

Πώς θα ληφθούν υπόψη τα θέματα αυτά στον καθορισμό των στόχων και τη σχεδίαση του σεναρίου;

Παιδαγωγική προσέγγιση και στρατηγικές

Γίνεται τεκμηρίωση της παιδαγωγικής και διδακτικής προσέγγισης σε σχέση με τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, τις πρότερες γνώσεις, την υλικοτεχνική υποδομή και των πιθανών ιδιαιτεροτήτων.

Αναφέρεται η κεντρική **παιδαγωγική ιδέα**, γύρω από την οποία αναπτύχθηκε ο σχεδιασμός του εκπαιδευτικού σεναρίου, οι στόχοι της μάθησης και τα συγκεκριμένα επιτεύγματα που αναμένεται να επιτύχουν οι μαθητές.

Γίνεται μνεία στις **παιδαγωγικές αρχές** που υιοθετεί το σενάριο και δίνει έμφαση ο σχεδιαστής.

Γίνεται αναφορά σε συγκεκριμένες **προσεγγίσεις, διδακτικές μεθοδολογίες ή στρατηγικές** και στα παιδαγωγικά πλεονεκτήματα που αξιοποιεί το σενάριο, π.χ. διερευνητική μάθηση, συνεργατική μάθηση, καθοδηγούμενη ανακάλυψη, επίλυση προβλήματος, σχέδιο έρευνας (project), ανεστραμμένη τάξη (flipped classroom), διαθεματική προσέγγιση, κ.λπ.

Γίνεται αναφορά και περιγραφή των προτεινόμενων τρόπων απόδειξης και προβολής των μαθησιακών αποτελεσμάτων που έχουν πετύχει οι μαθητές μετά την υλοποίηση του εκπαιδευτικού σεναρίου (π.χ. ψηφιακές δημιουργίες και παραδοτέα, ερωτηματολόγια-τεστ, ρουμπρίκες κ.λπ.).

Γίνεται αναφορά σε πιθανούς εναλλακτικούς τρόπους αξιολόγησης, όπως αυτοαξιολόγηση, ομότιμη αξιολόγηση (peer-evaluation) κ.λπ.

Εκπαιδευτικοί πόροι

Γίνεται αναφορά στο διδακτικό/εκπαιδευτικό υλικό που απαιτείται για την υλοποίηση του σεναρίου και περιγράφεται ο/οι τρόπος/οι χρήσης του από τους μαθητές κατά την υλοποίηση των μαθησιακών δραστηριοτήτων του σεναρίου. Επίσης, γίνεται αναφορά στις διδακτικές και τις μαθησιακές **δυνατότητες** (affordances) των φυσικών και ψηφιακών περιβαλλόντων ως προς τη μάθηση των μαθητών.

Ειδική μνεία γίνεται για την επιλογή των ψηφιακών πόρων (Όσον αφορά το ή τα λογισμικό/ά που θα χρησιμοποιηθούν, την/τις κατηγορία/ες στην/στιες οποία/ες ανήκει/ουν). Αιτιολογείται σύντομα η επιλογή τους.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ & ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Περιγράφεται η **πορεία υλοποίησης** του εκπαιδευτικού σεναρίου στη σχολική τάξη και η ροή των **μαθησιακών δραστηριοτήτων** των μαθητών και των εκπαιδευτικών ενεργειών του εκπαιδευτικού.

Η φάση αυτή συνιστά την πιο ουσιαστική φάση σχεδίασης του εκπαιδευτικού σεναρίου αφού κατά τη διάρκειά της περιγράφονται όλες οι απαιτούμενες διαδικασίες που αφορούν τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές μέσα στην τάξη. Είναι η φάση κατά την οποία προκαθορίζονται τόσο οι ενέργειες του εκπαιδευτικού όσο και οι ενέργειες των μαθητών ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι του σεναρίου ενώ στο πλαίσιο της αναδεικνύονται ουσιαστικά οι λόγοι για τους οποίους είναι χρήσιμο ή και απαραίτητο να ενταχθούν οι τεχνολογίες στη διαδικασία της διδασκαλίας και της μάθησης.

Συνεπώς, για την ανάπτυξη αυτής της φάσης πρέπει να τεκμηριωθεί τόσο η θεωρητική και μεθοδολογική προσέγγιση του σεναρίου (θεωρίες μάθησης και διδακτικές καταστάσεις) όσο και οι ακολουθούμενες διδακτικές προσεγγίσεις και στρατηγικές σε συνάρτηση με τη χρήση των ΤΠΕ και του άλλου διδακτικού υλικού.

Στο πλαίσιο αυτό, κάθε εκπαιδευτικό σενάριο υλοποιείται μέσω ενός συνόλου διδακτικών/μαθησιακών δραστηριοτήτων μέσα στην τάξη. Οι δραστηριότητες του σεναρίου συνήθως προτείνονται στους μαθητές με τη μορφή «φύλλων» εργασίας και κατά ένα μεγάλο μέρος αφορούν την επίτευξη των στόχων του σεναρίου. Οι δραστηριότητες αυτές χωρίζονται σε πέντε τουλάχιστον διαφορετικές κατηγορίες, οι οποίες αναπτύσσονται στη συνέχεια.

A. Δραστηριότητες γνωστικής και ψυχολογικής προετοιμασίας

Περιγράφονται οι τρόποι προσέλκυσης της προσοχής και του ενδιαφέροντος των μαθητών, δημιουργίας κινήτρων, ανίχνευσης πρότερων γνώσεων και γνωστικών δυσκολιών των μαθητών.

Οι αρχικές δραστηριότητες του εκπαιδευτικού σεναρίου σχετίζονται με την ψυχολογική και τη γνωστική προετοιμασία και αφορούν τη διαμόρφωση κατάλληλου συναισθηματικού κλίματος στην τάξη, τη διαμόρφωση κινήτρου για το μάθημα, την ενημέρωση για τον σκοπό και τους στόχους του μαθήματος καθώς και την αποτίμηση της υπάρχουσας γνώσης, την ανίχνευση των γνωστικών δυσκολιών και των αναπαραστάσεων των μαθητών. Είναι σκόπιμο να γίνει κατάλληλη αναφορά και στις τεχνολογίες που θα χρησιμοποιηθούν κατά την υλοποίηση του σεναρίου στην τάξη.

Ειδικότερα οι δραστηριότητες ψυχολογικής και γνωστικής προετοιμασίας έχουν ως στόχο τη:

- Διαμόρφωση κατάλληλου συναισθηματικού κλίματος και κλίματος ασφάλειας για το μαθητή (Διατυπώστε ένα εισαγωγικό σχόλιο που θα χρησιμοποιήσετε ... Πλαισιώστε με κατάλληλο σχόλιο την πιθανή χρήση υπολογιστικού περιβάλλοντος ...)

- Διαμόρφωση κατάλληλης αφόρμησης για το μάθημα (Διατυπώστε ένα εισαγωγικό σχόλιο ώστε να προκαλέσετε το ενδιαφέρον του μαθητή για το μάθημα)
- Ενημέρωση των μαθητών για το τι θα επακολουθήσει (Με πολύ λίγες λέξεις, ενημερώστε τους μαθητές για το σενάριο)
- Ενημέρωση των μαθητών για τον σκοπό και τους στόχους του μαθήματος (Μετά το τέλος του μαθήματος θα πρέπει να είστε σε θέση να....)
- Διερεύνηση προϋπάρχουσας και προαπαιτούμενης γνώσης (Τι ξέρετε για...)
- Διερεύνηση ιδεών, αντιλήψεων, αναπαραστάσεων (Τι έχετε ακούσει ή διαβάσει για... Τι νομίζετε για...)

B. Δραστηριότητες διδασκαλίας (εισαγωγής νέων γνώσεων και δεξιοτήτων)

Περιγράφονται οι δραστηριότητες που εισαγάγουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που πρέπει να οικοδομηθούν.

Προτείνεται οι δραστηριότητες αυτές να έχουν τη μορφή διερεύνησης ή επίλυσης προβλήματος ή σχεδίου έρευνας-εργασίας (project).

α) Όταν πρόκειται για διερεύνηση, πρέπει να διατυπωθεί το βασικό ερώτημα προς διερεύνηση και στη συνέχεια η ανάπτυξη νέων ερωτημάτων, η διατύπωση υποθέσεων, η παρατήρηση, η συλλογή και η ανάλυση δεδομένων, κλπ.

β) Όταν πρόκειται για επίλυση προβλήματος, πρέπει να διατυπωθεί με σαφήνεια το προς επίλυση πρόβλημα, να προσδιοριστούν τα δεδομένα και τα ζητούμενα, να καταστρωθεί ένα σχέδιο λύσης, να συλλεχθούν και να αναλυθούν δεδομένα, καθώς και να περιγραφεί η πορεία προς την επίλυση.

γ) Όταν πρόκειται για σχέδιο έρευνας-εργασίας πρέπει να δοθεί μια αφόρμηση, να αναζητηθεί και να προσδιοριστεί το θέμα του σχεδίου έρευνας-εργασίας καθώς και ο σκοπός και οι στόχοι του, να προταθεί ένας λειτουργικός σχεδιασμός, να γίνει ανταλλαγή απόψεων ώστε να διαμορφωθεί ένα σχέδιο δράσης, να αποφασιστεί μια μέθοδος και να οργανωθεί ένας πιθανός καταμερισμός εργασίας (σε ατομικό επίπεδο ή και σε επίπεδο ομάδας), να καθοριστούν και να βρεθούν τα μέσα υλοποίησης, να συλλεχθούν και να επεξεργαστούν τα απαιτούμενα δεδομένα/πληροφορίες.

Με άλλα λόγια, οι δραστηριότητες διδασκαλίας χρησιμοποιούν μια κύρια μαθησιακή στρατηγική (διερεύνηση, επίλυση προβλήματος, σχέδιο έρευνας-εργασίας) και συνδυαστικά εντάσσουν στην εξέλιξή τους, εάν θεωρηθεί αναγκαίο, και άλλες στρατηγικές. Συνήθως, οι δραστηριότητες αυτές απαιτούν εργασία σε ομάδες και συνεργατική δραστηριότητα (συνεργασία) ή έχουν διαθεματικές προεκτάσεις και εμπλέκουν άλλα γνωστικά αντικείμενα (διαθεματικότητα). Ειδικά για το σχέδιο έρευνας-εργασίας, η συνεργατική δραστηριότητα και η διαθεματική προσέγγιση συνιστούν συμπληρωματικές με αυτό μαθησιακές προσεγγίσεις. Στη βασική δραστηριότητα του μέρους αυτού (διερεύνηση, επίλυση προβλήματος, σχέδιο έρευνας-εργασίας) μπορούν να ενσωματωθούν και άλλου τύπου μαθησιακές στρατηγικές, όπως παρουσίαση πληροφορίας, καθοδήγηση, επίδειξη, κλπ. (βλέπε Παράρτημα).

Η φάση αυτή καταλαμβάνει συνήθως μεγάλο μέρος του εκπαιδευτικού σεναρίου αφού στο πλαίσιο της εισάγονται οι προς απόκτηση γνώσεις και διεξάγονται οι περισσότερες δραστηριότητες πρόσκτησης και οικοδόμησης των νέων εννοιών. Σε συνδυασμό με τη φάση εφαρμογής και υλοποίησης (εμπέδωσης) των γνώσεων (βλέπε στη συνέχεια) αποτελούν τα στάδια εκείνα όπου ενισχύονται οι προϋπάρχουσες γνώσεις, ανασκευάζονται οι λανθασμένες αντιλήψεις και οι αρχικές ιδέες των μαθητών, αναδομούνται οι αναπαραστάσεις και δημιουργείται το κατάλληλο πλαίσιο για την εννοιολογική αλλαγή και την οικοδόμηση των νέων γνώσεων.

Συνεπώς, για την κατάλληλη ανάπτυξη των δραστηριοτήτων αυτών πρέπει να απαντηθούν τα παρακάτω ερωτήματα:

- Ποια είναι η κύρια **μαθησιακή στρατηγική** της δραστηριότητας; Τι άλλου τύπου **μαθησιακές στρατηγικές** χρησιμοποιεί η δραστηριότητα; Ποιες είναι οι απαιτούμενες ενέργειες από τον εκπαιδευτικό για την υλοποίησή τους; Σε ποιες από τις προτεινόμενες μαθησιακές στρατηγικές εμπλέκεται και πώς το χρησιμοποιούμενο υπολογιστικό περιβάλλον; Γιατί είναι χρήσιμη ή απαραίτητη η ένταξη του υπολογιστικού περιβάλλοντος στις εν λόγω μαθησιακές στρατηγικές;
- Τι τύπου **διδακτικές καταστάσεις** ευνοεί η δραστηριότητα (όπως ατομικές ή συλλογικές, κλειστές ή ανοικτές, επεκτάσιμες). Ποιες είναι οι απαιτούμενες ενέργειες από τον εκπαιδευτικό για την υλοποίησή τους; Σε ποιες από τις προτεινόμενες διδακτικές καταστάσεις εμπλέκεται και πώς το χρησιμοποιούμενο υπολογιστικό περιβάλλον; Γιατί είναι χρήσιμη ή αναγκαία η ενσωμάτωση του υπολογιστικού περιβάλλοντος στις εν λόγω διδακτικές καταστάσεις;
- Τι τύπου **διδακτικές βοήθειες** προτείνει η δραστηριότητα; Ποιες είναι οι απαιτούμενες ενέργειες από τον εκπαιδευτικό για την υλοποίησή τους; Πώς εξελίσσεται η διαδικασία με τις παρεμβάσεις του εκπαιδευτικού; Σε ποιες από τις προτεινόμενες διδακτικές βοήθειες απαιτείται και γιατί το χρησιμοποιούμενο υπολογιστικό περιβάλλον; Γιατί είναι χρήσιμη ή απαραίτητη η ένταξη του υπολογιστικού περιβάλλοντος στις εν λόγω διδακτικές βοήθειες;
- Προτείνει **γνωστικές συγκρούσεις** και ποιος είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού και του χρησιμοποιούμενου εκπαιδευτικού υλικού ή λογισμικού σε αυτή τη διαδικασία; Σε ποιες περιπτώσεις και με ποιους τρόπους το υπολογιστικό περιβάλλον μπορεί να ευνοήσει γνωστικού τύπου συγκρούσεις στους μαθητές; Πρέπει να σημειωθεί ότι η δημιουργία γνωστικών συγκρούσεων είναι απαραίτητη στην περίπτωση που χρειάζεται η ανασκευή λανθασμένων ιδεών και παρανοήσεων.
- Πώς οργανώνονται οι **αλληλεπιδράσεις** ανάμεσα στους μαθητές, το χρησιμοποιούμενο υλικό και τον εκπαιδευτικό; Πώς ευνοείται η ουσιαστική συνεργασία ανάμεσα σε μαθητές και εκπαιδευτικό; Το υπολογιστικό περιβάλλον υποστηρίζει και εάν ναι πώς τη διαδικασία αυτή; Συμβάλει το υπολογιστικό περιβάλλον στη διαφοροποίηση του ρόλου του εκπαιδευτικού (καθοδηγητικός, συνερευνητικός, υποστηρικτικός, κλπ.);
- Η δραστηριότητα ευνοεί τον πειραματισμό και επιτρέπει στο μαθητή να κάνει διερευνήσεις και να ανακαλύψει τη γνώση; Σε ποιες περιπτώσεις και με ποιους τρόπους το **υπολογιστικό περιβάλλον** συμβάλει στον πειραματισμό και επιτρέπει στους μαθητές να κάνουν διερευνήσεις; Σε ποιες περιπτώσεις το υπολογιστικό περιβάλλον υποστηρίζει την διερευνητική μάθηση και τη μάθηση

μέσω επίλυσης προβλήματος;

Γ. Δραστηριότητες εφαρμογής και υλοποίησης

Περιγράφεται η εφαρμογή, η υλοποίηση και η παρουσίαση του συμπεράσματος (στη διερεύνηση), της λύσης (στην επίλυση προβλήματος), του προϊόντος ή του επιτεύγματος (στο σχέδιο έρευνας-εργασίας) και ο πιθανός αναστοχασμός για εφαρμογή των νέων γνώσεων και δεξιοτήτων σε παρεμφερείς ή νέες καταστάσεις (δημιουργικότητα / καινοτομία).

Οι δραστηριότητες εφαρμογής και υλοποίησης έχουν τα χαρακτηριστικά εμπέδωσης (της κατανόησης δηλαδή και της αφομοίωσης των νέων γνώσεων) και χρησιμοποιούν κοινές μαθησιακές στρατηγικές με τις δραστηριότητες διδασκαλίας του γνωστικού αντικείμενου.

Επιπροσθέτως, οι δραστηριότητες εμπέδωσης λαμβάνουν χώρα μέσω πρακτικών επίλυσης προβλημάτων και εφαρμογής των γνώσεων που έχουν αποκτηθεί σε συγκεκριμένες καταστάσεις. Το υπολογιστικό περιβάλλον που εμπλέκεται στο σενάριο μπορεί να παίξει καθοριστικό ρόλο και στη φάση αυτή, οπότε είναι απαραίτητη η τεκμηρίωση της χρήσης του. Τα ερωτήματα που τίθενται στην προηγούμενη φάση (δραστηριότητες διδασκαλίας του γνωστικού αντικείμενου) σχετικά με τις μαθησιακές στρατηγικές, τις διδακτικές καταστάσεις, τις διδακτικές βοήθειες, την οργάνωση των αλληλεπιδράσεων, κλπ. αφορούν προφανώς και τη φάση αυτή.

Επιπρόσθετες δραστηριότητες που απαιτούνται στη φάση αυτή πρέπει να καλύπτουν τα παρακάτω τουλάχιστον ερωτήματα:

- Ποιες ερωτήσεις εμπέδωσης θέτει το σενάριο ώστε να ενθαρρύνεται η κατασκευή της γνώσης από τους μαθητές λαμβάνοντας υπόψη τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν για την προς μελέτη έννοια; Εμπλέκεται και πώς το υπολογιστικό περιβάλλον;
- Ποιες δραστηριότητες εξάσκησης και πρακτικής προτείνει το σενάριο που αφορούν άμεσα τις γνώσεις που πρέπει να εμπεδωθούν; Εμπλέκεται και πώς το υπολογιστικό περιβάλλον;
- Τι τύπου προβληματικές καταστάσεις προτείνονται στους μαθητές μέσω του σεναρίου ώστε να υποστηριχθεί η εμπέδωση των γνώσεων που έχουν αποκτηθεί στο πλαίσιό του; Εμπλέκεται και πώς το υπολογιστικό περιβάλλον;

Δ. Δραστηριότητα/ες αξιολόγησης

Περιγράφονται τα μέσα και οι μορφές αξιολόγησης των μαθησιακών αποτελεσμάτων και επιτευγμάτων: π.χ., αυτοαξιολόγηση, ομότιμη αξιολόγηση, φύλλα αξιολόγησης.

Για κάθε επιδιωκόμενο μαθησιακό αποτέλεσμα καταstrώνεται μια τουλάχιστον σχετική δοκιμασία αξιολόγησης. Τα μέσα και οι μορφές αξιολόγησης αναλύονται περαιτέρω στην ενότητα 6.1

Ε. Μεταγνωστική/ες δραστηριότητα/ες

Περιγράφονται οι μεταγνωστικές δραστηριότητες, στις οποίες θα εμπλακούν οι μαθητές: Αντιπαραβολή και σύγκριση των γνώσεων που αποκτήθηκαν σε σχέση με τις αρχικές ιδέες και αναπαραστάσεις. Συζήτηση για τα συμπεράσματα της διερεύνησης, τους τρόπους λύσης του προβλήματος και έργων, αναστοχασμός και συζήτηση στην τάξη, σύνθεση γνώσεων. Πιθανή επέκταση σεναρίου (ανάθεση εργασίας για το σπίτι).

Οι μεταγνωστικές δραστηριότητες συνιστούν εγγενές τμήμα του σεναρίου και λαμβάνουν χώρα τόσο στην τάξη όσο και εκτός τάξης. Γίνεται συνήθως αντιπαραβολή και σύγκριση των γνώσεων που αποκτήθηκαν με τις αρχικές ιδέες και αναπαραστάσεις και προτείνεται δουλειά για το σπίτι, εάν αυτό προβλέπεται από το πρόγραμμα σπουδών. Ο όρος «μεταγνώση» αναφέρεται στη γνώση που διαθέτουμε σχετικά με τη δική μας γνωστική διαδικασία (και αφορά την αντίληψη, την προσοχή, τη μνήμη, τη σκέψη, τη γλώσσα και τη μάθηση), στο αποτέλεσμα της και σε οτιδήποτε σχετίζεται με αυτά. Η μεταγνώση αφορά στη μάθηση της μάθησης (ή με άλλα λόγια στην επίγνωση του τρόπου με τον οποίο μαθαίνουμε). Οι μεταγνωστικές δραστηριότητες διεξάγονται συνήθως προς το τέλος ενός εκπαιδευτικού σεναρίου. Στις δραστηριότητες αυτές η εκπαιδευτικός καλεί τους μαθητές να επιστρέψουν και διατυπώσουν την αρχική «δική τους» εναλλακτική ιδέα ή αναπαράσταση (αν χρειαστεί τους την παρουσιάζει η ίδια), να την αντιπαραβάλλουν με την προτεινόμενη από το πρόγραμμα σπουδών, να αναστοχαστούν πάνω σε αυτές και να συζητήσουν ή να καταγράψουν τα υπέρ και τα κατά των δύο διαφορετικών ιδεών.

Η σχεδίαση και υλοποίηση μεταγνωστικών δεξιοτήτων που υποστηρίζονται από κατάλληλα υπολογιστικά περιβάλλοντα είναι πλέον συνήθης πρακτική. Είναι συνεπώς απαραίτητο να τεκμηριωθεί ο τρόπος με τον οποίο το χρησιμοποιούμενο από το σενάριο υπολογιστικό περιβάλλον συμβάλει στη φάση αυτή. Συνήθως οι μεταγνωστικές δραστηριότητες αφορούν:

- Σύνοψη του μαθήματος και των νέων γνώσεων που αποκτήθηκαν (συνήθως δημιουργείται ένα διάγραμμα σύνοψης ή ένας εννοιολογικός χάρτης με χρήση κατάλληλου λογισμικού).
- Αντιπαραβολή των αρχικών ιδεών και αναπαραστάσεων των μαθητών με τις νέες γνώσεις που αποκτήθηκαν στο μάθημα (τι πιστεύαμε αρχικά, τι νέο έχουμε μάθει, πως έχουν αλλάξει οι ιδέες και οι απόψεις μας ...). Μπορεί να υλοποιηθεί με τη σύγκριση αρχικών και τελικών εννοιολογικών χαρτών.
- Δουλειά για το σπίτι (να περιγραφεί σαφώς, όταν απαιτείται από το σενάριο)
- Μεταγνωστική αξιολόγηση (τι κερδίσατε από αυτό το μάθημα;)

Ροή εφαρμογής – Πορεία διδασκαλίας

Δραστηριότητα 1

Τίτλος δραστηριότητας

Αναφέρουμε τον τίτλο της συγκεκριμένης δραστηριότητας. Ο τίτλος προτείνεται να είναι περιεκτικός και να εστιάζει στη στοχοθεσία της δραστηριότητας ή στις δράσεις που θα πραγματοποιηθούν στο πλαίσió της.

Συνοπτική περιγραφή

Δίνουμε μια συνοπτική περιγραφή της συγκεκριμένης δραστηριότητας. Περιγράφουμε τον σκοπό της δραστηριότητας και συνοπτικά τον τρόπο με τον οποίο θα υλοποιηθεί. Επίσης, αν δεν πρόκειται για την πρώτη φάση, τεκμηριώνουμε τη σύνδεσή της δραστηριότητας αυτής με την προηγούμενη, ως φυσική συνέχειά της.

Διδακτικοί στόχοι / Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Αναφέρουμε και εξειδικεύουμε τους στόχους ή τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα της συγκεκριμένης δραστηριότητας.

Είδος δραστηριότητας

Αναφέρουμε το είδος της δραστηριότητας στην οποία θα εμπλακούν εκπαιδευτικός και μαθητές/τριες (π.χ. συζήτηση στην ολομέλεια ή σε ομάδες, συνεργασία, επιχειρηματολογία, σχολιασμός, αναζήτηση, παιχνίδι ρόλων, project, επίλυση προβλήματος κ.λπ.) και τη συνδέουμε με τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα.

Εκτιμώμενη διάρκεια

Αναφέρουμε την εκτιμώμενη διάρκεια της συγκεκριμένης δραστηριότητας είτε σε λεπτά είτε σε διδακτικές ώρες.

Τεχνική/ές διδασκαλίας

Αναφέρουμε την τεχνική διδασκαλίας που ακολουθείται στη συγκεκριμένη δραστηριότητα (π.χ. καταιγισμός ιδεών, συζήτηση, ομαδοσυνεργατικές τεχνικές, παιχνίδι ρόλων, αλληλοαξιολόγηση κ.λπ.), για την επίτευξη των επιμέρους στόχων.

Εργαλεία

Αναφέρουμε και περιγράφουμε το συμβατικό ή ψηφιακό υλικό που προτείνεται να χρησιμοποιηθεί σε κάθε δραστηριότητα, καθώς και τη σημασία του στην ανάπτυξη της μάθησης.

Πηγές

Αναφέρουμε τις πηγές από όπου αντλήσαμε πληροφορίες ή τους ψηφιακούς πόρους που αξιοποιήθηκαν για τον σχεδιασμό της συγκεκριμένης δραστηριότητας. Επίσης, αναφέρουμε και περιγράφουμε τους πόρους που προτείνεται να αξιοποιηθούν κατά τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων.

Ενορχήστρωση τάξης

Εξηγήστε πώς θα οργανώσετε την τάξη σας. Αναφερθείτε στο ρόλο των μαθητών και του εκπαιδευτικού.

Φύλλα εργασίας

Χρησιμοποιούνται Φ.Ε.; Εκτός ή εντός λογισμικού; Αν ΝΑΙ, περιγράφονται επαρκώς τα βασικά σημεία τους και η σύνδεση με τους στόχους.

Απαιτείται σχετική τεκμηρίωση συμβατότητας με τα **προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα (μαθησιακούς στόχους)**, καθώς και την **παιδαγωγική** και **διδασκτική προσέγγιση**.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ & ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ

Η αξιολόγηση αφορά τόσο τη μαθησιακή πορεία των μαθητών όσο και το ίδιο το σενάριο.

- Ήταν οι στόχοι συμβατοί με τις γνωστικές περιοχές, τις πρότερες γνώσεις και αντιλήψεις και τις ιδιαιτερότητες του τμήματος.
- Τα φύλλα εργασίας ήταν συνεπή σε σχέση με τους στόχους που τέθηκαν;
- Τα λογισμικά που χρησιμοποιήθηκαν ήταν τα κατάλληλα; Είχαν προστιθέμενη αξία; Είχαν ομοιογένεια με τις υπόλοιπες δραστηριότητες;
- Η ροή δραστηριοτήτων ήταν συνεπής με τη παιδαγωγική και διδακτική προσέγγιση;

Γενικά ελέγχουμε αν όλα τα μέρη του σεναρίου αποτελούν **συστατικά ενός ενιαίου συνόλου**, αν είναι συνεπή το ένα προς το άλλο.

Είδος αξιολόγησης

Αξιολόγηση των μαθητών

Ένα ολοκληρωμένο εκπαιδευτικό σενάριο εμπεριέχει συγκεκριμένες δραστηριότητες σχετικές με την αξιολόγηση των μαθητών. Οι δραστηριότητες αυτές αποτελούν εγγενές τμήμα του σεναρίου και χρησιμοποιούνται ώστε να εκτιμήσουμε την αποτελεσματικότητα των δραστηριοτήτων που προηγήθηκαν.

Πρόκειται συχνά για δραστηριότητες που προσφέρουν εκ νέου την ευκαιρία σε μαθητές να προσεγγίσουν ζητήματα στα οποία ενδέχεται να έχουν ακόμα γνωστικές ανάγκες.

Για κάθε προσδοκώμενο μαθησιακό αποτέλεσμα που έχει τεθεί στη σχετική φάση του σεναρίου είναι σκόπιμο να δημιουργηθεί ένα κριτήριο (όπως ερώτηση, άσκηση, πρόβλημα, εννοιολογικός χάρτης, κλπ.) με το οποίο θα ελέγχεται η επίτευξή του.

Η αξιολόγηση περιλαμβάνει συνήθως

- Ασκήσεις σωστού – λάθους, πολλαπλών επιλογών, συμπλήρωσης κενών, κλπ.
- Ερωτήσεις αξιολόγησης (ανοικτού τύπου) που θέτει το σενάριο ώστε να διερευνηθεί η κατανόηση της υπό μελέτη έννοιας από τους μαθητές.
- Δραστηριότητες σχεδίασης (π.χ. κάνουν μία ζωγραφιά, δημιουργούν ένα διάγραμμα ροής),
- Δραστηριότητες εννοιολογικής χαρτογράφησης (δημιουργούν έναν νοητικό χάρτη),
- Δραστηριότητες επίλυσης προβλημάτων,
- Δραστηριότητες κατασκευής (π.χ. δημιουργούν μια κατασκευή).

Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις είναι επιθυμητή η ενσωμάτωση υπολογιστικών περιβαλλόντων, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως εργαλεία λιγότερο ή περισσότερο αποτελεσματικής αξιολόγησης.

Αξιολόγηση εκπαιδευτικού σεναρίου

Η αξιολόγηση του σεναρίου εκλαμβάνει συνήθως δύο μορφές:

α) διαμορφωτική αξιολόγηση κατά τη διάρκεια εφαρμογής του σεναρίου ώστε να αντιμετωπισθούν πιθανά προβλήματα που ανακύπτουν από την εφαρμογή του και

β) τελική αξιολόγηση που σχετίζεται με την επίτευξη των στόχων του σεναρίου, τη διαδικασία υλοποίησής του, την αποτελεσματική χρήση των χρησιμοποιούμενων εργαλείων, κλπ.

ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Παρέχονται Οδηγίες/Παρατηρήσεις καθώς και Βιβλιογραφία – Δικτυογραφία

Βιβλιογραφία

Παρατίθεται σχετική **βιβλιογραφία** αναφορικά με το θέμα του σεναρίου (π.χ. έρευνες για τις ιδέες και τα λάθη των μαθητών, έρευνες σχετικές με τη χρήση κατάλληλων λογισμικών στη διδασκαλία του αντικειμένου)

Επιπλέον ψηφιακό περιεχόμενο και εργαλεία

Παρατίθενται αναφορές σχετικές με το θέμα του σεναρίου, όπως ιστότοποι με μαθησιακά αντικείμενα και συναφή σενάρια, εκπαιδευτικά λογισμικά, κλπ.

Πρόσθετες πληροφορίες

Περιγράφονται πιθανές **επεκτάσεις** ή προσαρμογές του εκπαιδευτικού σεναρίου (π.χ. στην περίπτωση συνθηκών εξ αποστάσεως εκπαίδευσης).

ΜΕΤΑΔΕΔΟΜΕΝΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ TEMPLATE

Έκδοση template

v2.0

Συντελεστές δημιουργίας template

Βασίλειος Κόμης - δημιουργία

Το template βασίζεται στο template «[Γενικό Template εκπαιδευτικών σεναρίων \(Generic Learning Scenario Template\)](#)».